50692 ـ از روی ندانستن حکم روزه، روزهای بسیاری را روزه نگرفته و تعدادش را نمی‌داند

سوال

نمی‌دانم در سال‌های گذشته چند روز رمضان را روزه نگرفته‌ام. من با خانواده‌ام در روستا زندگی می‌کردم و هیچ‌کس از ما دربارۀ احکام روزه چیزی نمی‌دانست و در آن مدت بسیاری از روزه‌های رمضان را نگرفته‌ام و تعدادش را هم نمی‌دانم. من به جای این روزها مبلغی پول صدقه داده‌ام اما بعدها از یکی از خواهران شنیدم که باید قضای این روزها را انجام دهم اما من نمی‌دانم چند روز است بنابراین باید چکار کنم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

برای مسلمان واجب است که احکام شرعی ضروری را بیاموزد، چه موارد نظری مانند مسائل متعلق به عقیده و اصول دین و چه احکام عملی مانند طهارت و نماز و اگر صاحب مال بود واجب است که احکام زکات را نیز یاد بگیرد و اگر تاجر بود لازم است که احکام مربوط به خرید و فروش را بیاموزد و به این صورت... هنگام نزدیک شدن ماه رمضان برای مسلمان مکلف واجب است که احکام روزه را یاد بگیرد حتی اگر توانایی روزه را ندارد؛ زیرا لازم است بداند به جای روزه چه چیزی بر او واجب است.

برای شما و خانواده‌تان واجب است که برای کوتاهی در پرسیدن این مسائل و یادگیری احکام این باب توبه کنید.

پرداخت مال حتی برای کسی که ناتوان است مانند شخص کهنسال یا بیماری که امید به شفایش نیست نیز جایز نیست؛ زیرا برای آنان واجب است که در صورت روزه نگرفتن رمضان به جای هر روز به یک بینوا غذا بدهند و دادن پول به جایش صحیح نیست.

بنابراین آنچه پرداخت کرده‌اید را امید است برای شما به عنوان صدقه به شمار آید و در روز قیامت اجر آن را ببینید.

اما برای شما واجب است که قضای روزهایی را که روزه نگرفته‌اید به جای بیاورید و می‌شود تعداد آن را تخمین بزنید تا آنکه به عددی یقینی برسید و اگر نتوانستید بنابر گمان غالب عمل کنید یعنی اگر بنابر گمان شما تعداد این روزها مثلا سی روز بود واجب است که این تعداد را روزه گیرید و به همین صورت اگر کمتر یا بیشتر بود و خداوند هرکس را جز به اندازۀ توانش تکلیف نمی‌دهد.

واجب نیست که این روزه‌ها را پی در پی روزه گیرید بلکه می‌توانید بنابر وسع و توان خود آن را به شکل پراکنده ادا کنید اما لازم است که برای انجام این روزه‌ها مبادرت ورزید و دوباره دچار تاخیر نشوید.

برای شما واجب است که قضای روزه‌های رمضان را پیش از رسیدن رمضان بعدی انجام دهید.

برخی از علما گفته‌اند که برای شما واجب است همراه با روزه به جای هر روز تاخیر به یک مسکین نیز غذا دهید اما قول راجح و صحیح‌تر آن است که تنها همین قضا کافی است به ویژه اگر وضع مالی خوبی نداشته باشید اما اگر توانستید به بینوایان هم غذا دهید بهتر است.

همینطور به سوالات شمارهٔ (39742) و (26212) و (40695) مراجعه کنید.

همهٔ اینها در صورتی است که شما به سبب یک عذر شرعی مانند عادت ماهیانه روزه نگرفته باشید اما اگر بدون عذر روزه نگرفته‌اید قضا هم ندارید بلکه باید توبه و استغفار کنید و این روزها را با روزهٔ نافله و اعمال خیر جبران کنید.

والله اعلم